

Dato: 8. juli 2021
Kontor: Nordatlantkontoret
Sagsbeh: Amanda Alberte Heino
Stilling
Sagsnr.: 2019-490-0141
Dok.: 1805026

KOMMENTERET OVERSIGT

over

høringsvar vedrørende forslag til lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland (Indførelse af behandlingspladser for seksualforbrydere i Anstalten i Nuuk, forhøjelse af foranstaltningsniveauet for voldtægt af mindreårige, tiltag mod indtagelse af alkohol og euforiserende stoffer i anstalterne, betinget offentlig påtale af grove ærefornærmelser, kriminalisering af selvhvidvask, udvidelse af adgangen til at foretage udbyttekonfiskation og pålæg af psykologbehandling i forbindelse med afsigelse af domme til tilsyn)

1. Høringen

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 14. januar til den 11. februar 2021 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Advokatrådet, Avannata Kommunia, Amnesty International, Børnerådet, Børns Vilkår, Børnetalsmanden – MIO, Børnesagens Fællesråd, Danske Advokater, Domstolsstyrelsen, Det Grønlandske Hus, Det Kriminalpræventive Råd, Den Danske Dommerforening, Den Uafhængige Politiklagemyndighed, Dommerfuldmægtigforeningen, Faggruppen af Socialrådgivere i Kriminalforsorgen, Foreningen af institutionschefer og områdechefer, Foreningen Grønlandske Børn, Foreningen af Offentlige Anklagere, Forsvarerforeningen i Grønland, Fængselsforbundet, Grønlands Politiforening, Grønlandske Advokater, Grønlands Landsret, Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Højesteret, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Kommune

Qeqertalik, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommune Kujalleq, Kredsdommerforeningen, Kriminalforsorgsforeningen, Landsorganisationen mod seksuelle overgreb, Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Landsforeningen SIND, Landsforsvareren i Grønland, Naalakkersuisut, Politiforbundet i Danmark, Politiklagenævnet i Grønland, Retten i Grønland, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Qeqqata Kommunia, Vestre Landsret og Østre Landsret.

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra:

Advokatrådet, Børnetalsmanden – MIO, Domstolsstyrelsen, Det Grønlandske Hus, Det Kriminalpræventive Råd, Den Uafhængige Politiklagemyndighed, Den Danske Dommerforening, Foreningen Grønlandske Børn, Fængselsforbundet, Grønlands Landsret, Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Institut for Menneskerettigheder, Kriminalforsorgsforeningen, Landsforeningen SIND, Landsorganisationen mod seksuelle overgreb, Politiforbundet i Danmark, Retten i Grønland, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Vestre Landsret og Østre Landsret.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar.

Justitsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført i *kursiv*.

2. Høringssvarene

2.1. Generelt

Advokatrådet, Den Uafhængige Politiklagemyndighed, Den Danske Dommerforening, Domstolsstyrelsen, Fængselsforbundet, Kriminalforsorgsforeningen, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Vestre Landsret og Østre Landsret har ikke bemærkninger til lovudkastet.

Landsorganisationen mod seksuelle overgreb støtter fokus på seksuelle overgreb, voldtægt og behandlingspladser. Organisationen håber, at lovforslaget vil føre til øget forebyggelse af seksuelle overgreb og øget støtte til voksne med senfølger af seksuelle overgreb i barndommen og ungdommen.

Landsforeningen SIND har bemærket, at der for tiden pågår et arbejde i regi af SIND, hvis formål er at styrke SUGISAQ i Nuuk, der er en form for søsterorganisation til SIND. Lovforslaget er efter SIND's og SUGISAQ's opfattelse velbegrunder, navnlig styrkelsen af den sundhedsfaglige indsats i Nuuk.

Det Grønlandske Hus i København bemærker, at der som en yderligere indsats mod euforiserende stoffer i anstalterne kan peges på, at det kan overvejes at indføre et kontantløst samfund i anstalterne i Grønland med inspiration fra Herstedvester Fængsel i Danmark.

Justitsministeriet kan oplyse, at ministeriet på baggrund af Det Grønlandske Hus høringsvar har anmodet Direktoratet for Kriminalforsorgen om at overveje, om det vil være hensigtsmæssigt at indføre kontantløse betalinger i anstalterne i Grønland. [Dette er fortsat under afklaring].

Børnetalsmanden har generelt givet udtryk for støtte til forslagene om skærpelse af foranstaltningsniveauet for voldtægt af børn ved samleje og andet seksuelt forhold, indførelse af behandlingspladser i Nuuk samt indførelsen af mulighed for at foretage konfiskation hos børn under 15 år og udvidet adgang til udbytte konfiskation i sager vedrørende overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer.

Foreningen Grønlandske Børn ser positivt på indførelse af mulighed for at foretage konfiskation hos børn under 15 år, da den nuværende retsstilling kan medføre, at børn bliver inddraget i voksnes kriminelle handlinger. Det er samtidig foreningens vurdering, at en ændring i muligheden for at foretage konfiskation åbner op for at kunne iværksætte tiltag for at hjælpe unge ud af en kriminel løbebane.

Justitsministeriet har noteret sig synspunkterne.

2.2. Skærpelse af foranstaltningsniveauet for voldtægt af børn ved samleje og andet seksuelt forhold

Det Kriminalpræventive Råd har bemærket, at en forskningsoversigt fra Justitsministeriet peger på, at straffens længde ikke umiddelbart har stor betydning for gerningsmandens recidiv. Rådet peger på, at straffens længde kun i begrænset omfang påvirker mængden af kriminalitet, der begås. Der-

imod er vished om straf væsentligere end straffens længde i et forebyggelsesmæssigt perspektiv. Derfor peger rådet på, at der også bør være fokus på, at overgreb i øget omfang anmeldes og retsforfølges.

Justitsministeriet er enig i, at der er vigtigt, at der er fokus på, at overgreb i øget omfang anmeldes og retsforfølges. I den forbindelse kan det oplyses, at Grønlands Politi i 2020 har iværksat en landsdækkende oplysnings- og anmeldelseskampagne, der netop har til formål at få børn og unge til at anmelde seksuelle overgreb. Senest har Grønlands Politi udarbejdet en rapport om anmeldelsesbarrierer, der indeholder en analyse af anmeldelser af seksuelle overgreb mod børn og unge, herunder en række anbefalinger til at få endnu flere til at anmelde et overgreb. Politiet er allerede i gang med at implementere anbefalingerne.

Grønlands Landsret har bemærket, at retspraksis for foranstaltninger i de groveste sager om voldtægt af et barn, hvor der er tale om gentagne voldtægter og over en længere periode, typisk i familieforhold, ligger på mellem 5 og 5½ års anstaltsanbringelse. En forhøjelse af foranstaltningsniveauet med 50 pct. i disse sager vil indebære, at der kan idømmes mellem 7 og 8 års anstaltsanbringelse, hvilket også er foranstaltningsniveauet i grovere drabssager.

Retten i Grønland har bemærket, at lovforslaget indebærer en nyskabelse, idet der lovgives med det formål at udstikke nærmere retningslinjer om foranstaltningsniveau for overtrædelse af en konkret bestemmelse i kriminalloven med henblik på at forhøje foranstaltningsniveauet i forhold til gældende ret.

Foreningen Grønlandske Børn vurderer, at det set i forhold til barnets retsfølelse ikke vil være tilstrækkeligt at forhøje foranstaltningsniveauet med 50 pct. i sager om voldtægt af børn ved samleje eller andet seksuelt forhold. Foreningen foreslår, at der anvendes en minimumsforanstaltning, og at der igangsættes en evaluering af kriminalloven, samt at der indføres et obligatorisk behandlingsforløb for krænkere.

Justitsministeriet har noteret sig Grønlands Landsrets og Retten i Grønlands bemærkninger om foranstaltningsniveauet og nyskabelsen i relation til at udstikke nærmere retningslinjer om det konkrete foranstaltningsniveau.

Justitsministeriet bemærker i relation til forslaget fra Foreningen Grønlandske Børn om obligatorisk krænkerbehandling, at der på Inatsisartutts efterårssamling i 2020 blev fremsat forslag til inatsisartutbeslutning om at pålægge Naalakkersuisut at rette henvendelse til Justitsministeriet med henblik på at få indført regler om, at dømte seksualforbrydere også skal kunne idømmes at modtage behandling. Et ændringsforslag blev imidlertid vedtaget af Inatsisartut, idet psykiatrisk og medicinsk behandling af lægetiske grunde ikke bør påtvinges dømte og har en begrænset effekt, hvis den dømte ikke er motiveret. Det fremgår af det vedtagne ændringsforslag, at Naalakkersuisut pålægges at rette henvendelse til rigsmyndighederne med en anmodning om, at det sikres, at personer, der er dømt til anstaltsanbringelse for seksuelle overgreb, i forbindelse med opholdet i anstalt tilbydes og motiveres til at modtage resocialiserende behandling, således at de ikke begår nye seksuelle overgreb. Justitsministeriet har i den forbindelse iværksat tre kriminalitetsforebyggende tiltag i Kriminalforsorgen i Grønland, herunder indførelse af behandlingspladser i Anstalten i Nuuk, som dette lovforslag bl.a. skaber hjemmel til. Indsatserne har til formål at motivere og resocialisere dømte seksualforbrydere.

2.3. Valg af afsoningsinstitution

Det Grønlandske Hus i København støtter oprettelsen af en særlig afdeling til seksualforbrydere. I den forbindelse peges på, at der ikke er de samme muligheder for at tilbyde indsatte i Grønland kønsdriftsdæmpende behandling, som der er for indsatte i Herstedvester Fængsel.

Justitsministeriet bemærker, at kønsdriftsdæmpende behandling er en sundhedsydelse, som varetages af Selvstyret, da sundhedsområdet er et overtaget område.

Det Kriminalpræventive Råd bemærker, at der er et betydeligt recidiv hos gerningsmænd, der begår overgreb mod børn, og derfor er det vigtigt at styrke den forebyggende indsats over for denne gruppe. Rådet støtter således lovændringen, der muliggør en specialiseret behandlings- og resocialiseringsindsats i Anstalten i Nuuk. Rådet bemærker derudover, at der bør være fokus på, hvordan gerningsmændene bedst muligt integreres i lokalsamfundet efter endt foranstaltning.

Justitsministeriet har noteret sig forslagene fra Det Kriminalpræventive Råd og vil rette henvendelse til Naalakkersuisut om muligheden for at etablere et samarbejde med fokus på overgangen fra anstalt til frihed.

2.4. Initiativer for at modvirke alkohol- og narkotikamisbrug

Fængselsforbundet er enig i de foreslåede fravigelser af nærhedsprincippet samt initiativer for at modvirke alkohol- og narkotikamisbrug.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at myndighederne løbende er opmærksom på, i hvilke tilfælde anbringelse i enrum er en proportional disciplinær foranstaltning i forbindelse med testning for indtagelse af ulovlige stoffer og alkohol, og om andre foranstaltninger er bedre egnede til formålet i det konkrete tilfælde.

Instituttet anbefaler endvidere, at myndighederne er opmærksom på overholdelsen af den indsatte retssikkerhedsgarantier i forbindelse med ikendelse af disciplinære foranstaltninger, samt hvordan psykiske skadevirkninger efter anbringelse i enrum kan forebygges, og hvad personalet skal gøre, hvis en indsat viser tegn på at lide skade.

Justitsministeriet har noteret sig bemærkningerne fra Fængselsforbundet og Institut for Menneskerettigheder.

3. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

I forhold til det udkast til lovforslag, der har været sendt i høring, er der i det fremsatte lovforslag foretaget følgende ændringer:

3.1. Det er tilføjet til kriminallovens § 22, stk. 1, at adgangen til at begære offentlig påtale bortfalder, når den berettigede ikke har fremsat begæring herom senest 6 måneder efter, at den pågældende har tilstrækkelig grundlag til at fremsætte begæring om påtale. Til stk. 2 er det tilføjet, at hvis fristen for begæring om offentlig påtale for en af de skyldige er overskredet, men ikke for de øvrige skyldige, afgør anklagemyndigheden, om en begæring om påtale mod disse skal tages til følge. Til stk. 3 er det tilføjet, at adgangen til at begære offentlig påtale bortfalder, når der er forløbet 6 måneder efter den forurettedes død.

3.2. Der lægges op til, at kriminallovens § 120 ophæves som konsekvens af, at rettighedsfortabelse og konfiskation med lovforslaget gøres til en anden retsfølge af en forbrydelse.

3.3. Lovudkastets afsnit III om andre retsfølger af en forbrydelse er ændret, idet det nu foreslås at ændre overskriften til afsnit II, således at der til overskriften tilføjes ”andre retsfølger af en forbrydelse”.

Med lovforslaget vil overskriften til afsnit II i kriminalloven herefter være ”De enkelte foranstaltninger og andre retsfølger af en forbrydelse”. Ændringen foretages med henblik på, at kapitel 35 om bistandsværger, kapitel 36 om rettighedsfortabelse og kapitel 37 om konfiskation fremover skal anses som andre retsfølger af en forbrydelse og ikke som en foranstaltning.

3.4. Herudover er der foretaget visse ændringer af sproglig og lovteknisk karakter.